

การประชุมวิชาการประจำปี 2556 สวทช. (NAC2013)

CC-Auditorium-02

การสัมมนาเรื่อง สายโซ่การผลิตรักษาสีสิ่งแวดล้อม : ญญแจสู่การผลิตอย่างยั่งยืนในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Green Supply Chain: Key for AEC Sustainable Production

วันอังคารที่ 2 เมษายน 2556 เวลา 09:00 – 16:30 น.

ห้องประชุมออดิทอเรียม อาคารศูนย์ประชุมอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย (CC) จ.ปทุมธานี

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ประเทศสมาชิกสามารถค้าขายสินค้าระหว่างกันได้อย่างเสรี เกิดเป็นตลาดเดียว (Single Market) ที่มีขนาดใหญ่และมีความประหยัดเชิงขนาด (Economic of scale) มากขึ้น AEC เปิดโอกาสให้ผู้ผลิตในประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN Member States: AMS) สามารถเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตในภูมิภาค

อย่างไรก็ดี การผลิตในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออกไปยังตลาดนอกกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ตลาดเหล่านี้ล้วนมีข้อกำหนดควบคุมสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของสินค้าที่จะนำเข้าตลาด ผู้ผลิตจึงต้องออกแบบและพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิต (Lifecycle) ของสินค้า และทำการควบคุมการผลิตตลอดสายโซ่การผลิต (Supply Chain) เพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าสอดคล้องกับข้อกำหนดของประเทศปลายทาง ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเปิดเสรีอาเซียนในกรณีนี้ยังไม่เป็นไปโดยอัตโนมัติ การบริหารจัดการสายโซ่การผลิตรักษาสีสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain Management : GSCM) เป็นทางออกหนึ่งที่จะทำให้ผู้ผลิตไทย สามารถใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีฯ ได้อย่างเต็มที่

GSCM เป็นแนวทางการบริหารจัดการที่ผนวกมิติด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมเข้าในการจัดการสายโซ่การผลิต ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การคัดเลือกวัสดุ การควบคุมการผลิต การส่งมอบสินค้า ไปจนถึงการจัดการซากสินค้าที่หมดอายุ การพัฒนา GSCM จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างคู่ค้าเพื่อร่วมกันพัฒนาสินค้าและกระบวนการผลิตให้ได้ตามความคาดหวังของตลาดและสอดคล้องกับเป้าหมายทางเศรษฐศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งขององค์กรและคู่ค้า

กลยุทธ์ในการพัฒนา GSCM ที่มีการนำมาใช้ในปัจจุบันมีหลายระดับ ตั้งแต่กลยุทธ์แบบ Risk-based ที่มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากการผลิตสินค้าที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดของคู่ค้า กลยุทธ์แบบ Efficiency-based ที่มีการนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิตของสินค้า (Life-cycle) มาใช้ในการกำหนดสมรรถนะบริษัทคู่ค้าตลอดสายโซ่การผลิต กลยุทธ์แบบ Innovation-based ที่ไม่เพียงแต่จะมีการปรับปรุงประสิทธิภาพ แต่ยังมีพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในตัวสินค้าและกระบวนการผลิต และกลยุทธ์แบบ Closed Loop ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่คิดรวมไหลกลับคืนของทรัพยากรเพื่อนำกลับมาเป็นวัตถุดิบในการผลิต (Reverse Logistic) กลยุทธ์นี้มีความซับซ้อนสูงและต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตลอดสายโซ่การผลิต กลยุทธ์แต่ละระดับมีระดับความยาก ทรัพยากรและการลงทุนที่แตกต่างกัน ระดับของผลลัพธ์ที่ได้ก็แตกต่างกัน

การพัฒนา GSCM ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยสายโซ่การผลิตที่ยาวและซับซ้อน อาทิ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน ในระยะเริ่มต้นอาจเป็นประเด็นมีความท้าทายสูงสำหรับผู้ประกอบการไทย แต่ปัจจุบันได้มีการพัฒนาเครื่องมือช่วยเหลือเพื่อให้การปรับปรุงสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมตลอดสายโซ่การผลิตเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยในการประเมินผลและวิเคราะห์

การประชุมวิชาการประจำปี 2556 สวทช. (NAC2013)

ประสิทธิผลของการพัฒนาเทียบกับเป้าหมายขององค์กร ตัวอย่างเครื่องมือสำคัญที่ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (เอ็มเทค) ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับสากล อาทิ ฐานข้อมูลฐานวัฏจักรชีวิตของวัสดุพื้นฐานและพลังงานของประเทศ (National Lifecycle Inventory Database: LCI) การประเมินวัฏจักรชีวิตของสินค้า (Lifecycle Assessment: LCA) การออกแบบเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco-design) มาตรฐานการประเมินรอยเท้าคาร์บอน (Carbon Footprint) มาตรฐานการประเมินสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อม (เช่น มาตรฐานการจัดระบบการจัดการ มาตรฐานการตรวจประเมินสินค้าและการผลิต มาตรฐานการตรวจสอบวัสดุ มาตรฐานการสำแดงข้อมูลส่วนผสมสารเคมีอันตราย และมาตรฐานการสำแดงข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) และฐานข้อมูลสารพิษและซอฟต์แวร์ (IT-Tools) ช่วยเหลือในการแลกเปลี่ยนสื่อสารข้อมูลตลอดสายโซ่การผลิต (เช่น JAMP Tools) ปัจจุบันเครื่องมือช่วยเหลือเหล่านี้ได้ถูกพัฒนาจนถึงระดับพร้อมใช้ ผู้ประกอบการสามารถนำเครื่องมือเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการสายโซ่การผลิตในประเทศรวมทั้งขยายผลสู่คู่ค้าในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้

อนึ่ง แม้ GSCM ในระยะเริ่มต้นจะถูกผลักดันให้เกิดขึ้นได้โดยกลุ่มบริษัทหรือองค์กรที่มีขนาดใหญ่ที่มีสายโซ่การผลิตกระจายอยู่ทั่วโลก แต่ Tools ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับผู้ประกอบการทุกระดับ และหากพิจารณาแนวโน้มของการออกมาตราการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTM) ที่จะมีมากขึ้นหลังเปิดเสรีการค้า ประกอบกับทิศทางการพัฒนาของสมาชิกแต่ละประเทศที่ต่างมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ (Low-carbon Society) รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตลาดในภูมิภาคที่จะมีสัดส่วนผู้มีรายได้ระดับกลาง (middle-class) สูงขึ้น จะเห็นว่าสินค้ารักษ์สิ่งแวดล้อมที่ผลิตจากสายโซ่การผลิตรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม จะเป็นกลุ่มสินค้าที่จะสามารถได้ประโยชน์สูงจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งในมุมมองการผลิตเพื่อการส่งออกและการค้าขายภายในระหว่างกันได้

กำหนดการ

08:30 - 09:00 น. ลงทะเบียน

09:00 - 09:45 น. **สถานการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าและการผลิตสินค้าสิ่งแวดล้อม ภายใต้กรอบการค้า**

ระหว่างประเทศ (Driving Green Supply Chain through International Standards)

ผู้บรรยาย : Dr. Yoshiaki ICHIKAWA, IEC TC 111 and ISO/TC268/SC1 Chairman, Senior Chief Engineer, Environmental Strategy Office, Hitachi Ltd. Japan

09:45 - 10:15 น. **การผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน**

(Sustainable Consumption and Production: Why it is good business)

ผู้บรรยาย : Dr Stefanos Fotiou, Senior Regional Coordinator, UNEP Regional Office Asia and the Pacific

10:15 - 10:30 น. พักรับประทานอาหารว่าง

10:30 - 11:10 น. **สถานการณ์แนวโน้ม GSCM ในอาเซียน (Green supply chain management in ASEAN)**

ผู้บรรยาย : Dr. Etsuyo Michida, Environment and Natural Resource Studies Group, Inter-disciplinary Studies Center, Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization (IDE-JETRO)

การประชุมวิชาการประจำปี 2556 สวทช. (NAC2013)

11:10 - 12:10 น. IBM experiences on transforming the supply chain”

ผู้บรรยาย : Dr. Pitipong Lin, Analytics Innovation and Application Lead

IBM Smarter Supply Chain Analytics Center of Excellence

12:10 - 13:30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13:30 - 14:45 น. เสวนา “เตรียมพร้อมเข้าสู่ AEC ด้วย Green Supply Chain”

ผู้ร่วมเสวนา :

- คุณธงชัย บุญยโชคติมา กรรมการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม, สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

Mr.Thongchai boonyachotima, The Thai Chamber of Commerce

- ดร.ณัฐวรพล รัชสิริวัชรบุล สถาบันสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม, สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

Dr.Natworapol Rachsiriwatcharabul, The Industrial Environment Institute, The Federation of Thai Industries

- คุณวิมล วิระพรสวรรค์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท แพลนครีเอชั่นส์ จำกัด

Mr.Vimon Viraphonsavan, Development& Support Director, Plan Creations Co., Ltd.

- คุณวรุณี ทองลงยา ผู้จัดการฝ่ายสื่อสารองค์กร บริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน)

Ms.Varunee Thonglongya, Corporate Communication Division Manager, Betagro Group

- คุณปรีชา ลีลานุกรม ผู้จัดการอาวุโส EICC-Supply Chain

บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล (ประเทศไทย) จำกัด

Mr.Pricha Leelanukrom, Senior Manager EICC-Supply Chain, Western Digital (Thailand) Co., Ltd.

ผู้ดำเนินการเสวนา :

นายจารึก เสงรัมย์ ที่ปรึกษาสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

14:45 - 15:00 น. พักรับประทานอาหารว่าง

15:00 - 16:30 น. เสวนา “กลไกต่อยอด Thai Green Supply Chain สู่อุตสาหกรรม AEC”

ผู้ร่วมเสวนา :

- คุณรัชณี สอนนก ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

Mrs. Rachanee Songanok, Senior Experts Expert on Agricultural Natural Resources Economics, Office of Agricultural Economics, Ministry of Agriculture and Cooperatives

- คุณศิริชัย ไพโรจน์บริบูรณ์ ที่ปรึกษา สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

Mr. Sirithan Pairoj-Boriboon, Advisor to Thailand Environment Institute

การประชุมวิชาการประจำปี 2556 สวทช. (NAC2013)

- คุณศิริจุจ จุลกะรัตน์, ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (TBC)

Mr.Siriruj Chulakaratana, Director Bureau of International Industrial Economics
Office of Industrial Economics, Ministry of Industry (TBC)

- ผู้แทนจาก กรมอาเซียน (TBC)

ผู้ดำเนินการเสวนา :

นายจารึก เสงี่ยมศรี ที่ปรึกษาสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์